

Steinerskoleforbundet

Prof. Dahlsgt. 30, 0260 OSLO. Tlf. 22542540, fax: 22542541, e-post: forbundet@steinerskolen.no Org.nr: 979273789

DET KONGELIGE KUNNSKAPSDEPARTEMENT
POSTBOKS 8119
0032 OSLO

Oslo, 3. januar 2013

Høringsuttalelse om forslag til endringer i opplæringsloven og privatskoleloven: Spesialundervisning, psykososialt miljø, felles skolekretser og hjelp i opplæringen av personale som ikke er ansatt i undervisningsstilling

Det vises til departementets høringsnotat av oktober 2012. Steinerskoleforbundet har på vegne av steinerskolene i Norge bemerkninger til punkt 2 om plikt til å vurdere utbyttet av opplæringen før vedtak om spesialundervisning og til punkt 7 om felles skolekretser mellom kommuner. Vi har ikke bemerkninger til de øvrige hovedpunktene i høringsnotatet.

Til punkt 2: Plikt til å vurdere utbyttet av opplæringen før vedtak om spesialundervisning

På s. 5 i høringsnotatet uttaler departementet: «Departementet har et mål om å snu ressursbruken i spesialundervisning til å bli størst på de første årstrinnene. ...

Målet med lovforslaget er å sikre at skolene faktisk gjør en grundig vurdering av om elevene kan få et tilfredsstillende utbytte av det ordinære opplæringstilbudet før de melder elever til PP-tjenesten.»

På s. 7, pkt. 2.3 uttales at departementet har som: «... mål å snu ressursbruken i spesialundervisning slik at dette gis som tidlig innsats i de første årstrinnene.»

Valg av midler for gjennomføring av disse målene innebærer utfordringer og en del farer.

Det er enighet om at tidlig innsats er viktig. Valg av midler og metode er ikke likegyldig hvis man skal oppnå både målsettingen om at ressurser til spesialundervisning snus til fordel for de første årstrinn og at behovet for spesialundervisning synker.

Midler til tilpasset opplæring må styrkes både gjennom økete ressurser og gjennom øket kompetanse hos de ansatte i de laveste årstrinn. Vi tror at det er en uheldig innfallsvinkel når man stiller en sakkyndig vurdering opp imot en plikt for den enkelte skole *«til å vurdere om eleven får et tilfredsstillende utbytte innenfor det ordinære opplæringstilbudet og eventuelt prøve ut nye tiltak innenfor det ordinære opplæringstilbudet før det foretas en sakkyndig vurdering ...»* (høringsnotatet s. 7 siste avsnitt).

For at tilpasset opplæring skal bli optimal, vil enkel tilgang til sakkyndighet fra PPT eller tilsvarende fagkompetanse være nyttig inn i klasserommet. Det vil kunne gi den enkelte lærer

gode råd til hvordan å tilpasse, hvordan å takle enkeltsituasjoner og enkeltpersoner slik at særskilte behov kan tilrettelegges i klassesituasjon uten at det går ut over en helhetlig undervisning. Det er heller ikke alltid slik at dette dreier seg om kompetanse knyttet til enkeltlærere eller til skoleledelsen eller til måten den enkelte skole er organisert på. Selv de beste kan ha behov for råd og korrektiv.

Hvis den enkelte skole pålegges en slik plikt uten å bli tilført ressurser som gjør en slik enkelt sakkyndig veiledning tilgjengelig for den enkelte lærer, vil et lovforslag om forsterket plikt til tilpasset opplæring og dokumentasjon for dette kun føre til ytterligere en øket administrativ byrde for den enkelte skole. Det begynner etter hvert å bli allment kjent hvilken virkning slike økete administrative oppgaver har ført til de siste 10-år.

Hvis en slik øket plikt for den enkelte skole også har som konsekvens at tilgangen til (oppstart av) spesialpedagogisk vurdering blir mer tungvint og langtekkelig, vil en dreining av loven være svært uheldig for de barna som har et reelt behov for spesialpedagogiske tiltak.

Den tiden som skolen etter forutsetningene skal benytte til å kartlegge, vurdere og eventuelt prøve ut nye tiltak innenfor de ordinære rammene, kan være langvarig før man ser at det kan være behov for spesialpedagogiske tiltak. Når man ser at man ikke kommer tilstrekkelig langt innenfor de ordinære rammer, vil en spesialpedagogisk vurdering rutinemessig ta lang tid før man kommer til et vedtak. Det er mange kognitive porter i et barnesinn som kan lukke seg eller bli vanskeligere å åpne i løpet av denne prosessen.

Når departementet fremmer forslag om behov for å forankre skolenes plikt eksplisitt i loven til å vurdere og eventuelt prøve ut nye tiltak før tilmelding til PP-tjenesten, mener vi dette er feil av to årsaker:

- ◆ For det første mener vi at en tidlig innsats bør skje dels gjennom øket kompetanse og øket lærertetthet på tidlige alderstrinn, men også ved at PPT eller tilsvarende sakkyndighet får en tidligere og direkte rolle som rådgivere inn i klassen for den enkelte lærer på det på tidlig alderstrinn.
 - Vi mener at slike tiltak både på kort og lang sikt vil redusere behovet for spesialpedagogiske tiltak på alle alderstrinn.
 - Vi mener at slike tiltak vil forenkle en sakkyndig vurdering i enkelttilfeller hvis den skulle vise seg nødvendig.
 - Vi mener at slike tiltak vil spare pedagoger og virksomhetsledelse for administrative forpliktelser, hvilket i seg selv vanligvis er kostnadseffektivt.
 - Vi mener at disse momentene også på noe sikt vil bidra til å redusere ressursbehovet til spesialpedagogiske tiltak.
- ◆ Konkretisert rettsliggjøring av forpliktelser som forutsetningsvis ligger til grunn for hovedbestemmelser har lett den virkning at forpliktelser som man da har glemt å la komme til uttrykk, ikke blir oppfattet som forpliktelser og ansvar. Slik lovgivningspraksis bidrar til rigid lovtolkning og rigid praktisering.

Med bakgrunn i ovennevnte er vi ikke enig i den tilføyelse som departementet foreslår til opplæringsloven § 5-4, og som også får virkning for privatskolene gjennom henvisningen i prskol. § 3-6. Etter vår oppfatning vil det føre til en forlenging av saksbehandlingen for de barn som har et reelt behov, og for øvrig ikke si noe ut over det som allerede forutsetningsvis følger av loven og dens forarbeider.

Til punkt 7: Felles skolekretser mellom kommuner og ansvaret for grunnskoleopplæringen

Vi stiller oss positive til endringsforslaget som gir kommunene rom for å sette skolekrets grenser fornuftmessig i forhold til elevens bosted. For foreldre som velger privatskole for sine barn, vil en slik lovendring forenkle samarbeidet mellom bostedskommune og skolekommune.

Steinerskolene opplever ofte urimeligheten for foreldre som benytter seg av sin rett til fritt skolevalg. De innrømmes ikke de samme rettighetene når bosted og skole ikke ligger i samme kommune. Dette gjør seg spesielt gjeldende i forhold til skyss. Elever som går ved våre skoler for funksjonshemmede må ofte krysse kommune- og fylkesgrenser. Da opphører skyss-støtten ved bostedskommunens grenser! Det samme gjelder for elever ved våre ordinære skoler, og som trenger skyss i forbindelse med sykdom. Det blir foreldrenes kostnad å få dem fra bostedskommunens grense til skolen.

Vi kan ikke se direkte av forslaget at det er lagt opp til at konsekvensene skal bli de samme for privatskoler som ofte rekrutterer barn fra ulike skoler, men forutsetter at slik likebehandling må bli konsekvensen. Vi ber om at dette særskilt vurderes i det videre lovarbeidet.

Det er positivt dersom lovendringen fører til mindre forskjellbehandling mellom dem som velger privatskole fremfor offentlig skole.

Vennlig hilsen
Cathrine Nordlie
daglig leder

Steinerskoleforbundet

forbundet@steinerskolen.no
+47 22542540
Prof.Dahls gt,30, 0260 Oslo
www.steinerskolen.no